

ศักยภาพและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านสันดาป
ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร
Potential and Participation of People in the Community towards the Development of Ban Sandap Tourism, Phanthai Norasing Subdistrict,
Mueang District, Samut Sakhon Province

สุภาพร อรรถพิณ

Supaphorn Akkapin

กรทิพย์ เอื้อนวจีเสนาะ

Kornthip Auenvajeesanao

ดาราทิพย์ บุญเข้ม

Darathip Buncham

ภัทรวรินทร์ แต้้มครบุรี

Pattarawarin Tamkonburee

ชกณิต แจ็งสี

Chapanit Jaengsi

นานา ศรีธรรมศักดิ์

Nana Srithammasak

อนุพงษ์ หมื่นชัยยะ

Anupong Muenchaiya

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

Rajamangala University of Technology Krungthep, Thailand

E-mail: supaporn.a@mail.rmutk.ac.th

(Received: May 26, 2022/ Revised: December 29, 2022/ Accepted: December 31, 2022)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนบ้านสันดาป และ 2) ศึกษาการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านสันดาป ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยมีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาวิจัยกับกลุ่มประชากรประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ประชาชน ผู้ประกอบการร้านค้าและบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลพันท้ายนรสิงห์ ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควต้า เป็นเพศชาย 50 คนและเพศหญิง 50 คน รวมจำนวน 100 คน จากนั้นเลือกสุ่มแบบบังเอิญ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและนำเสนอในรูปแบบเชิงพรรณนา

ผลการศึกษา พบว่า การวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนบ้านสันดาป พบว่า ศักยภาพมีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.73) ทุกด้านประเมินจากองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยว (5As) ยกเว้นด้านการเข้าถึง (Accessibility) ของชุมชนที่ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง เพราะการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวยังไม่มีความสะดวกมากนัก สภาพถนนและรถโดยสารสาธารณะที่ให้บริการนักท่องเที่ยวที่ต้องปรับปรุง การ

ศึกษาการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านสันดาป พบว่า คนในชุมชนมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากก็จริง แต่อยู่ในขอบเขตที่ไม่สูงเลย ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.73) คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการรับและแบ่งผลประโยชน์สูงสุด แต่ด้านการวางแผน ตัดสินใจ การดำเนินงานและการติดตามและประเมินผลระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ: ศักยภาพ; การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน; การพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านสันดาป

Abstract

This research aims to 1) analyze the potential of Ban Sandap community tourism and 2) examine the participation and contribution of local people in the development of Ban Sandap community-based tourism, Phanthai Norasing Subdistrict, Muang District, Samut Sakhon Province. This research is quantitative, employing the questionnaire survey for conducting data from research samples comprising community leaders, local people, entrepreneurs, and personnel in the Phanthai Norasing Subdistrict Administration Organization, Mueang Samut Sakhon District, Samut Sakhon Province. Data were collected from the questionnaire with nonprobability sampling, selecting quota sampling for 50 males and 50 females for 100 samples, and then randomly selected. Data derived were analyzed with descriptive statistics, including frequency, percentage, mean and standard deviation and presented in a descriptive format.

The study results showed that the tourism potential of Ban Sandap community was very high ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.73) in most aspects regarding the assessment of the tourism component (5As), except for accessibility of communities where the results were moderate. The condition of roads and public buses serving tourists needs to be improved. Research findings also revealed that people in the community participated and contributed significantly to tourism development. Still, it is in a realm that is not high level ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.73). People in the community are most involved in receiving and sharing benefits; however, participation in planning, decision-making, operations, monitoring, and evaluation was moderate.

Keywords: potential; participation of people in the community; development of Ban Sandap tourism

1. บทนำ

ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศได้กำหนดให้เน้นการท่องเที่ยวมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ ลดความเหลื่อมล้ำของคนในสังคม ให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์จากการขยายตัวของอุตสาหกรรม ให้เป็นเครื่องมือเสริมสร้างและยกระดับฐานรากให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้นจากการกระจายรายได้สู่ชุมชน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562: ออนไลน์) กล่าวคือ ‘ใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน’ (Tat review, 2018: ออนไลน์) ส่งผลให้การท่องเที่ยวชุมชนได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐอย่างเข้มข้นในหลายปีที่ผ่านมา

การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-Based Tourism, CBT) คือ รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในดำเนินการวางแผนและกำหนดทิศทางการท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน โดยมุ่งเน้นสิ่งสำคัญคือความยั่งยืนทั้งทางด้านสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ชนบทธรรมเนียมประเพณี บนพื้นฐานแนวคิดที่ว่าทุกคนในชุมชนคือเจ้าของทรัพยากรและเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในท้องถิ่นทั้งด้านธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี รวมทั้งวิถีชีวิตความเป็นอยู่และวิถีการผลิตของชุมชนมาใช้เป็นปัจจัยหรือต้นทุนในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสมเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อคนในท้องถิ่น (วิฑูรย์ ทองฉิม, 2558: 45) โดยยึดหลักการ 1) ชุมชนเป็นเจ้าของ 2) ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและตัดสินใจ 3) ส่งเสริมความภาคภูมิใจของตนเอง 4) ยกระดับคุณภาพชีวิต 5) มีความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม 6) คงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น 7) ก่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างคนต่างวัฒนธรรม 8) เคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่างและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ 9) เกิดผลตอบแทนที่เป็นธรรมแก่คนท้องถิ่น 10) มีการกระจายรายได้สู่สาธารณประโยชน์ของชุมชน โดยมีองค์ประกอบของการท่องเที่ยวโดยชุมชน 1) ด้านทรัพยากรทางวัฒนธรรม ชุมชนมีทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่อุดมสมบูรณ์ มีเอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ที่โดดเด่นและมีวิถีการพึ่งพาและใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน 2) ด้านองค์กรชุมชน ชุมชนมีระบบสังคมที่เข้าใจกัน สามารถทำงานร่วมกันได้ มีผู้นำหรือผู้รู้และชุมชนมีความรู้สึกของความเป็นเจ้าของและเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว 3) ด้านการจัดการ การที่ชุมชนมีกฎ ระเบียบในการจัดการกับทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนอย่างชัดเจน มีกลุ่มองค์กรหรือกลไกการทำงานเพื่อจัดการท่องเที่ยวและสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนร่วมกัน มีระบบความเป็นธรรมในการกระจายรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยว และมีกองทุนที่เอื้อประโยชน์กับการพัฒนาชุมชน และ 4) ด้านการเรียนรู้ ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างการเรียนรู้ การรับรู้และความเข้าใจอันดีในความแตกต่างของวัฒนธรรม มีระบบการเรียนรู้ระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยวและการสร้างจิตสำนึกรักและหวงแหนวัฒนธรรมของชุมชน ทั้งนี้ การจะพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดประโยชน์กับชุมชนท้องถิ่นนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่คนในชุมชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น การพัฒนาศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการเข้ามามีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นการรู้เท่าทันข้อดีและข้อเสียของการท่องเที่ยว การบริหารจัดการและการเพิ่มมูลค่าทรัพยากรท้องถิ่น การเป็นเจ้าของที่ดี การเล็งเห็นถึงโอกาสในการเชื่อมโยงชุมชนกับการท่องเที่ยว เป็นต้นภาคส่วนต่าง ๆ หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการทำให้ทิศทางในการพัฒนา มีความหลากหลายและแตกต่างไปตามภารกิจหรือแนวทางของแต่ละหน่วยงาน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะภาคประชาชนจำเป็นจะต้องเข้ามา “ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบและร่วมรับผลประโยชน์” จึงจะทำให้เกิด ทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบที่จะเกิดประโยชน์กับชุมชนท้องถิ่นสูงสุด (Tat review, 2018) ต้องเน้นให้คนในชุมชนเป็นศูนย์กลางในการทำงาน เป็นคนขับเคลื่อนการท่องเที่ยว

เที่ยว ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและแสดงศักยภาพของคนในท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การดูแลรักษา และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ให้มีความสมดุลกับภูมิปัญญาและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม รวมทั้งการเกื้อหนุนต่อ เศรษฐกิจของชุมชนในอนาคต อนุรักษ์ความเป็นชุมชนเหมือนชุมชนเป็นบ้านของตนเองที่คอยต้อนรับแขกผู้มา เยือน นอกจากนี้ ยังสร้างรายได้หลักหรือรองให้กับคนในชุมชนได้ (ชัยนุวัฒน์ ปูนคำปิ่น และ ชัยพงษ์ สำเนียง, 2555: ออนไลน์) สอดคล้องกับแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้เล็งเห็นความสำคัญ ของคนจึงมุ่งเน้น “คน” ให้เป็นศูนย์กลางพัฒนา เน้นเศรษฐกิจพอเพียงและชุมชนเข้มแข็ง เพราะการพัฒนาที่ยั่งยืนคือการพัฒนาที่ทำให้เกิดดุลยภาพของเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการอยู่ดีมี สุขของประชาชน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562: ออนไลน์; มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาราช, 2547) ทั้งนี้ ปัญหาและอุปสรรคการท่องเที่ยวชุมชนยังคงมีให้เห็น ปัญหาการมีส่วนร่วมของคนใน ชุมชน ผลกระทบที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ค่าครองชีพที่สูงขึ้น แม้นักวิจัยได้ศึกษารูปแบบและ แนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน แต่กระนั้นความยั่งยืนการท่องเที่ยวโดยชุมชนยังควรได้รับการ ศึกษาอย่างลึกซึ้งต่อไป (สุดถนอม ต้นเจริญ, 2560: 22) นอกจากนี้ ความนิยมในการท่องเที่ยวไทยยังกระจุกอยู่ ในแหล่งท่องเที่ยวหลัก เช่น กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ ภูเก็ต พัทยา เกาะสมุย หัวหิน เป็นต้น ยังไม่ขยายตัวไป ยังจังหวัดอื่นๆ มากนัก การกระจายรายได้ไปพื้นที่อื่นยังมีน้อย ประชาชนในท้องถิ่นอื่นไม่ยอมรับการ การท่องเที่ยวและยังส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นเหล่านั้นมีความเสื่อมโทรม ไม่มีการสร้างเอกลักษณ์และขาด การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

จากรายงานผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ ตำบลพันท้ายนรสิงห์ ครั้งที่ 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 พบว่า แนวทางการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนจำเป็นต้องมี อาทิ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการเพิ่มพูนองค์ความรู้อัน เป็นประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวชุมชน และด้านการปรับปรุงภูมิทัศน์และด้านการเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยว (องค์การบริหารส่วนตำบลพันท้ายนรสิงห์, 2564: ออนไลน์) เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นเหตุให้คณะผู้วิจัยเห็นความ สำคัญของการศึกษาศักยภาพและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านสันดาป ตำบล พันท้ายนรสิงห์ อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อที่จะนำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปวางแผนส่งเสริมและ พัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนให้เติบโตเป็นแหล่งรายได้เสริมของคนในชุมชนเพื่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ที่ดีกว่าเดิม

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนบ้านสันดาป ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านสันดาป ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรสาคร

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและตัวอย่างการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยมีแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรการวิจัย

ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการร้านค้า ประชาชนผู้มีอายุ 20 ปีขึ้นไปผู้อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี และบุคลากรจากองค์การบริหารส่วนตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลพันท้ายนรสิงห์ ให้ไว้ ณ วันที่ 22 มีนาคม 2565 ประชากรหมู่บ้านสันดาป ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร แบ่งเป็นเพศชาย 685 คน เพศหญิง 691 คน รวมเป็น 1,376 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลพันท้ายนรสิงห์, 2565: ออนไลน์) การกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (1967) จำนวนประชากรที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 10% และระดับความเชื่อมั่น 90% จะได้กลุ่มตัวอย่าง 95 คน เพื่อความสะดวกผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างเป็น 100 คน ด้วยการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น เลือกลุ่มตัวอย่างแบบโควต้า โดยแบ่งเป็นเพศชาย 50 คน และเพศหญิง 50 คน จำแนกออกเป็นจำนวน 90 คน จากประชาชนทั่วไปและอีกจำนวน 10 คนจากผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการร้านค้า และบุคลากรจากองค์การบริหารส่วนตำบลพันท้ายนรสิงห์ (ทั้งฝ่ายการเมืองและข้าราชการประจำ จำนวน 23 คน) จากนั้นเลือกสุ่มแบบบังเอิญ จนครบตามจำนวน 100 คน ข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา

3.2 เครื่องมือการวิจัย

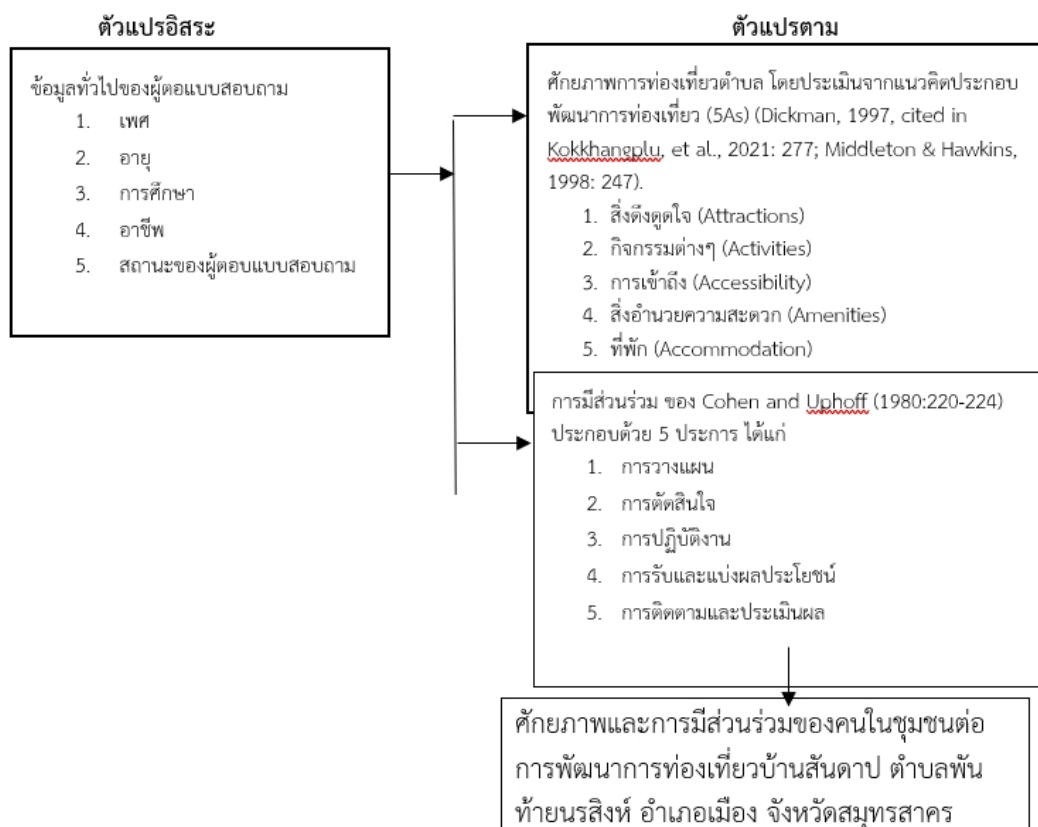
การวิจัยมีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ศักยภาพการท่องเที่ยวตำบล โดยประเมินจากแนวคิดองค์ประกอบการท่องเที่ยว (5As) ประกอบด้วย 1. สิ่งดึงดูดใจ (Attractions) 2. กิจกรรมต่างๆ (Activities) 3. การเข้าถึง (Accessibility) 4. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) 5. ที่พัก (Accommodation) และส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 5 ประการ ได้แก่ 1. การวางแผน 2. การตัดสินใจ 3. การปฏิบัติงาน 4. การรับและแบ่งผลประโยชน์ และ 5. การติดตามและประเมินผล (Cohen and Uphoff, 1980: 220-224)

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยด้วยการแจกแบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านสันดาปกับกลุ่มประชากร ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ประชาชน ผู้ประกอบการร้านค้าและบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลพันท้ายนรสิงห์ด้วยการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability sampling) เลือกลุ่มตัวอย่างแบบโควต้า (Quota sampling) เป็นเพศชาย 50 คนและเพศหญิง 50 คน รวมจำนวน 100 คน

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลส่วนที่ 1 ลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว บ้านสันดาป ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาครวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ความถี่และร้อยละ และส่วนที่ 2 และ 3 การศึกษาศักยภาพและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านสันดาป คำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Scales) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย (Mean หรือ $\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังปรากฏด้านล่าง

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ผลการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนบ้านสันตปา ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

ตารางที่ 1 ศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนบ้านสันตปา ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

ศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนบ้านสันตปา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction)	3.77	0.65	มาก	
1) ความเป็นเอกลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน	3.73	0.55	มาก	3
2) ความเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น เช่น ศาลพันท้ายนรสิงห์ จุดชมปลาโลมา	3.97	0.66	มาก	1
3) ความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ป่าชายเลน วังกุ้งวังปู	3.96	0.58	มาก	2
4) แหล่งท่องเที่ยวมีความหลากหลายโดนเด่น	3.42	0.67	มาก	5
5) ความเป็นเอกลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน	3.73	0.55	มาก	3

2. กิจกรรม (Activities)	4.16	0.82	มาก	
6) กิจกรรมพายเรือ ตกปลา มีความสนุกสนาน	4.25	0.73	มาก	1
7) กิจกรรมการทำวังกุ้งวังปู มีความรู้สึกตื่นเต้นกับการทำสิ่งแปลกใหม่	4.24	0.79	มาก	2
8) กิจกรรมการทำผ้ามัดย้อม มีความเพลิดเพลินกับการย้อมสีผ้า	4.05	0.85	มาก	4
9) กิจกรรมการเก็บขาใบคูมีความสนุกสนาน	4.08	0.87	มาก	3
3. การเข้าถึง (Accessibility)	3.08	0.74	ปานกลาง	
10) รถโดยสารสาธารณะให้บริการหลายเส้นทาง	3.22	0.67	ปานกลาง	2
11) มีป้ายบอกทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ทำให้เดินทางอย่างสะดวกสบาย	3.48	0.59	ปานกลาง	1
12) สภาพถนนในการเข้าถึงชุมชนได้อย่างสะดวก	2.89	0.65	ปานกลาง	3
13) การเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวก	2.72	0.78	ปานกลาง	4
4. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities & Facilities)	3.82	0.73	มาก	
14) สัญญาณอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มีความครอบคลุมและเสถียรภาพ	3.66	0.76	มาก	3
15) ร้านอาหาร ร้านค้า เครื่องดื่ม จำนวนเพียงพอ	3.95	0.73	มาก	1
16) มีบริการข้อมูลให้นักท่องเที่ยว	3.09	0.71	ปานกลาง	4
17) สถานที่ท่องเที่ยวและชุมชนสะอาด มีการเก็บขยะอย่างสม่ำเสมอ	3.08	0.69	ปานกลาง	5
18) สภาพแวดล้อมโดยรวมภายในชุมชนมีความสะอาด	3.77	0.71	ปานกลาง	2
5. ที่พัก (Accommodation)	3.72	0.73	มาก	
19) บรรยากาศรอบ ๆ ที่พักมีความสงบร่มรื่น เหมาะกับการมาพักผ่อน	4.08	0.61	มาก	1
20) ที่พัก มีความสะอาดและสบายตามสภาพของชุมชน	4.06	0.65	มาก	2
21) ที่พักมีจำนวนเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว	3.42	0.71	มาก	4
22) ที่พักใกล้แหล่งท่องเที่ยว	3.37	0.66	ปานกลาง	5
23) สิ่งอำนวยความสะดวกในที่พักตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยว	3.68	0.68	มาก	3

จากตารางที่ 1 พบว่า การท่องเที่ยวชุมชนบ้านสันตปา ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ตัวชี้วัดจากผลรวมจากการศึกษาองค์ประกอบการท่องเที่ยวทั้ง 5 ด้านของชุมชน ($\bar{x} = 3.71$, S.D. = 0.73) อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attractions) ของชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.77$, S.D. = 0.65) เพราะชุมชนมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ และสามารถเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นได้ เช่น ศาลพันท้ายนรสิงห์ จุดชมปลาโลมา ด้านกิจกรรม (Activities) มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = 0.82) เพราะชุมชนมีกิจกรรมเด่น เช่น การพายเรือตกปลา การทำวังกุ้งวังปูและการเก็บขาใบคู ด้านการเข้าถึง (Accessibility) ชุมชนมีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.08$, S.D. = 0.74) เพราะการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวยังไม่มีความสะดวกมากนัก สภาพถนนที่ต้องปรับปรุง รวมถึงรถโดยสารสาธารณะให้บริการยังได้สะดวกมากนัก ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities and Amenities) ในชุมชนมีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.82$, S.D. = 0.73) เพราะชุมชนมีสภาพแวดล้อมโดยรวมสะอาด มีร้านอาหาร ร้านค้า เครื่องดื่มอย่างที่เพียงพอและมีสัญญาณอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ที่ครอบคลุมและเสถียรภาพ ด้านที่พัก (Accommodation) ที่ให้บริการนักท่องเที่ยวมีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.72$, S.D. = 0.73) เพราะบรรยากาศโดยรอบที่พักมีความสงบร่มรื่น เหมาะกับการมาพักผ่อน มีเครื่องนอนสะอาดและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสมกับการท่องเที่ยวชุมชน

2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านสันดาป ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอมะเอนก จังหวัดสมุทรสาคร

ตารางที่ 2 การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านสันดาป ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอมะเอนก จังหวัดสมุทรสาคร

การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนบ้านสันดาป ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอมะเอนก จังหวัดสมุทรสาคร	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านการวางแผน	3.43	0.62	ปานกลาง	
1) เข้าร่วมประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชน	3.42	0.57	ปานกลาง	2
2) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ในที่ประชุม	3.49	0.52	ปานกลาง	1
3) มีข้อเสนอเกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน	3.42	0.75	ปานกลาง	2
4) ประสานงานหรือช่วยเหลือร่วมกับคนในชุมชน	3.41	0.62	ปานกลาง	4
5) วางแผนด้านการจัดสรรงบประมาณภายในชุมชนให้เหมาะสม	3.41	0.62	ปานกลาง	4
2. ด้านการตัดสินใจ	3.30	0.96	ปานกลาง	
6) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจการวางแผนการท่องเที่ยวภายในชุมชน	2.95	1.34	ปานกลาง	3
7) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจรับผิดชอบงานในด้านต่าง ๆ ภายในชุมชน	3.45	0.62	ปานกลาง	2
8) ลงมติในที่ประชุมเพื่อสรุปหาแนวแก้ไขปัญหา	3.50	0.62	ปานกลาง	1
3. ด้านการปฏิบัติงาน	3.49	0.63	ปานกลาง	
9) มีโอกาสพูดคุยกับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน	3.16	0.63	ปานกลาง	8
10) สนับสนุนทรัพยากรหรืออุปกรณ์ต่างๆ ในการดำเนินงานหรือกิจกรรมภายในชุมชน	3.63	0.27	มาก	2
11) มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมต่างๆ เช่น แจกใบปลิว แผ่นพับ ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตหรือบอกต่อ	3.59	0.57	มาก	4
12) มีส่วนร่วมในการปฏิบัติด้านการประสานงานต่าง ๆ ภายในชุมชน	3.06	0.65	ปานกลาง	8
13) ให้บริการและอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว	3.47	0.68	ปานกลาง	6
14) ได้แจ้งปัญหาและความต้องการของคนในชุมชน	3.18	0.74	ปานกลาง	7
15) เข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนของท่าน	3.65	0.59	มาก	1
16) บริจาคเงินหรือสิ่งของเพื่อร่วมสมทบทุนในการดำเนินการกิจกรรมการท่องเที่ยว	3.57	0.60	มาก	5
17) ร่วมแรงกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน	3.63	0.58	มาก	2
4. ด้านการรับและแบ่งผลประโยชน์	3.94	0.81	มาก	
18) มีโอกาสจากการได้อาชีพเสริม	3.99	0.73	มาก	3
19) มีรายได้จากการท่องเที่ยวนำมาสร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชน	4.05	0.80	มาก	1
20) มีโอกาสเข้าไปขายสินค้าท้องถิ่นในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน	4.05	0.84	มาก	1
21) ได้รับผลประโยชน์จากเงินช่วยเหลือในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน	3.68	0.80	มาก	4

5. ด้านการติดตามและประเมินผล	3.49	0.62	ปานกลาง	
22) มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลแผนงานต่างๆ ที่ได้จัดไว้	3.51	0.56	มาก	2
23) ได้นำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนมาต่อยอด	3.63	0.58	มาก	1
24) ใช้เกณฑ์มาตรฐานนักท่องเที่ยวมาประเมินผลดำเนินงาน	3.37	0.72	ปานกลาง	4
25) มีส่วนร่วมในการสอดส่องดูแลผลกระทบด้านบวกและด้านลบจากการท่องเที่ยว	3.48	0.61	ปานกลาง	3

จากตารางที่ 2 การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านสันดาป ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนมีอยู่ในระดับมากก็จริง แต่อยู่ในขอบเขตที่ไม่สูงเลย ($\bar{x} = 3.53$, S.D. = 0.73) เมื่อเรียงลำดับจากด้านที่คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนจากมากไปหาน้อย พบว่า คนในชุมชนมีส่วนร่วม 1) ด้านการรับและแบ่งผลประโยชน์ซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$, S.D. = 0.81) มีส่วนร่วมในการมีรายได้จากการท่องเที่ยวนำมาสร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชน มีโอกาสได้ขายสินค้าท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว และมีโอกาสจากการได้อาชีพเสริม 2) ด้านการปฏิบัติงาน คนในชุมชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.49$, S.D. = 0.63) โดยคนส่วนใหญ่เข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน นับสุนทรภักษ์สินหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ในการดำเนินงานหรือกิจกรรม มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ เช่น แจกใบปลิว แผ่นพับ ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตหรือบอกต่อ อำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ได้แสดงความคิดเห็น ได้แจ้งปัญหาและเสนอความต้องการของคนในชุมชน มีโอกาสพูดคุยกับนักท่องเที่ยว และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติด้านการประสานงานต่าง ๆ ภายในชุมชน 3) ด้านการติดตามและประเมินผล ผู้คนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.49$, S.D. = 0.62) เช่น ได้มีส่วนร่วมในการนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนมาต่อยอด ติดตามและประเมินผลแผนงานต่าง ๆ ที่ได้จัดไว้สอดส่องดูแลผลกระทบด้านบวกและด้านลบจากการท่องเที่ยวและใช้เกณฑ์มาตรฐานนักท่องเที่ยวมาประเมินผลดำเนินงาน 4) ด้านการวางแผน คนในชุมชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.43$, S.D. = 0.62) ทั้งในเรื่องของการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ในที่ประชุม เข้าร่วมประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เสนอความคิดเห็นในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ประสานงานหรือช่วยเหลือร่วมกับคนในชุมชน และวางแผนด้านการจัดสรรงบประมาณภายในชุมชน 5) ด้านการตัดสินใจ คนในชุมชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ($\bar{x} = 3.30$, S.D. = 0.96) ได้มีส่วนร่วมในการลงมติในที่ประชุมเพื่อสรุปหาแนวแก้ไขปัญหา มีส่วนร่วมในการตัดสินใจรับผิดชอบงานในด้านต่าง ๆ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับแผนงานการท่องเที่ยวของในชุมชน

ตารางที่ 3 ผลรวมทั้ง 5 ด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านสันดาป ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนบ้านสันดาป ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านการวางแผน	3.43	0.62	ปานกลาง	4
2. ด้านการตัดสินใจ	3.30	0.96	ปานกลาง	5
3. ด้านการปฏิบัติงาน	3.49	0.63	ปานกลาง	2
4. ด้านการรับและแบ่งผลประโยชน์	3.94	0.81	มาก	1
5. ด้านการติดตามและประเมินผล	3.49	0.62	ปานกลาง	2

จากตารางที่ 3 ผลรวมทั้ง 5 ด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านสันตปา ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในมีส่วนร่วมด้านการรับและแบ่งผลประโยชน์ อยู่ในอันดับมาก ($\bar{x} = 3.94$, S.D. = 0.81) รองลงมาคือด้านการปฏิบัติงานและด้านการติดตามและประเมินผล ($\bar{x} = 3.49$, S.D. = 0.63) ($\bar{x} = 3.49$, S.D. = 0.62) อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการวางแผน ($\bar{x} = 3.43$, S.D. = 0.62) ส่วนด้านการตัดสินใจ ($\bar{x} = 3.30$, S.D. = 0.96) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมน้อยกว่าด้านอื่นๆ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

5. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนบ้านสันตปา ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยกิจกรรม (Activities) มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และสร้างการรับรู้และความเข้าใจให้กับนักท่องเที่ยวถึงความแตกต่างของวัฒนธรรม เช่น กิจกรรมพายเรือตกปลา การทำวังกุ้งวังปู การทำผ้ามัดย้อมและการเก็บชาใบคู่ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินและเป็นประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยวได้ มีสิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities and Amenities) โดยสภาพแวดล้อมโดยรวมภายนอก มีร้านอาหาร ร้านค้า เครื่องดื่มอย่างที่เพียงพอและมีสัญญาณอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ที่ครอบคลุมและเสถียรภาพ สิ่งดึงดูดใจ (Attractions) เพราะชุมชนมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ มีอัตลักษณ์และน่าสนใจและสามารถเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นได้ เช่น ศาลพันท้ายนรสิงห์ จุดชมปลาโลมา ที่พัก (Accommodation) ที่ให้บริการนักท่องเที่ยว มีศักยภาพเพราะบรรยากาศโดยรอบที่พักมีความสงบร่มรื่น เหมาะกับการมาพักผ่อน มีเครื่องนอนสะอาดและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสมกับการท่องเที่ยวชุมชน สอดคล้องกับการศึกษาของวารุณี มิลินทปัญญา อุไรรัตน์ แยมชุตติ และอรนุช โพธิ์ไพจิตร (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์แบบมีส่วนร่วมชุมชน ตำบลพันท้ายนรสิงห์ จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจของต่อองค์ประกอบทางด้านโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด นักท่องเที่ยวพึงพอใจต่อการจัดการเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวมีระบบ การบริหารจัดการที่ดี ซึ่งซึ่งเป็นไปตามหลักการของการท่องเที่ยวชุมชน (Ministry of Tourism and Sports, n.d.) การให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และลงมือทำที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนแล้วจะทำให้นักท่องเที่ยวสัมผัสวิถีไทยเฉพาะถิ่น (Unique Local Thai Experience) และมีเสน่ห์มากขึ้น (Tourism Academic Pamphlet, Tourism Authority of Thailand, 2018) และคนในชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว เกิดการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น ทั้งนี้ ศักยภาพด้านการเข้าถึง (Accessibility) การท่องเที่ยวชุมชนมีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลางเพราะสภาพถนน การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวชุมชนและปริมาณรถโดยสารสาธารณะที่ให้บริการนักท่องเที่ยวไปยังชุมชนที่ยังไม่สะดวกมากนัก หากได้รับการปรับปรุงพัฒนาจะส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนมีศักยภาพที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวารุณี มิลินทปัญญา อุไรรัตน์ แยมชุตติ และอรนุช โพธิ์ไพจิตร (2564) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์แบบมีส่วนร่วมชุมชน ตำบลพันท้ายนรสิงห์ จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า การเดินทางแสดงให้เห็นถึงระบบการจัดการด้านการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต้องมีการปรับปรุงเมื่อนำมาเชื่อมโยงกับการมีส่วนร่วมของชุมชนแล้วพบว่าผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงมีส่วนร่วมในแต่ละด้านที่แตกต่างกันตามหน้าที่ที่รับผิดชอบในแต่ละส่วน แต่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ ได้อย่างทั่วถึงในการแก้ไขปัญหาและชุมชนมีส่วนร่วมจัดทำแผนงานการส่งเสริมท่องเที่ยวตำบล พันท้ายนรสิงห์ร่วมกับภาครัฐโดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ดำเนินการจัดทำแผน

จากผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านสันดาป ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า อยู่ในอันดับมาก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในมีส่วนร่วมด้านการรับและแบ่งผลประโยชน์ คนส่วนใหญ่สามารถมีรายได้เสริมจากการท่องเที่ยว มีโอกาสขายสินค้าท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวและมีโอกาสจากการได้อาชีพเสริม ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติงาน ด้านการติดตามและประเมินผล ด้านการวางแผน และด้านการตัดสินใจ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางอยู่ในระดับปานกลาง ตามหลักการการท่องเที่ยวชุมชนถ้าคนส่วนใหญ่ในชุมชนไม่มีส่วนร่วมหรือระดับการมีส่วนร่วมต่ำในทุกกระบวนการของการมีส่วนร่วม หรือถ้าไม่เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น คนในชุมชนไม่มีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน ไม่รู้การบริหารจัดการและการเพิ่มมูลค่าทรัพยากรท้องถิ่น การเป็นเจ้าของที่ดี และการเล็งเห็นถึงโอกาสในการเชื่อมโยงชุมชนกับการท่องเที่ยวช่วยทำให้การท่องเที่ยวของชุมชนไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควรหรือพัฒนาไปอย่างไร้ทิศทางที่เหมาะสมหรือไม่ไปในทิศทางที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน ตลอดจนการท่องเที่ยวของชุมชนไม่เกิดความยั่งยืน ((Tat review, 2018) สอดคล้องกับกมลชนก จันทร์เกตุ (2560) ที่ได้ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา : ชุมชนเกาะยอ จังหวัดสงขลา พบว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนกระบวนการมีส่วนร่วม มีผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนในทุกๆ มิติของการจัดการ ในมิติของเศรษฐกิจประชาชนในชุมชนควรมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ โดยมีการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรม มิติของสังคมและวัฒนธรรม คนในชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ในมิติของสิ่งแวดล้อม ประชาชนในชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในชุมชนเพื่อให้เกิดความยั่งยืนของการจัดการด้านการท่องเที่ยวปัจจัยด้านการสนับสนุนจากเครือข่ายภายนอกมีผลต่อการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนามากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะด้านการประชาสัมพันธ์และการตลาดการท่องเที่ยว

6. องค์ความรู้ใหม่

จากผลการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนบ้านสันดาป ตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างโดดเด่นเป็นอัตลักษณ์ เป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เป็นธรรมชาติ เป็นหมู่บ้านที่เก่าแก่ มีอายุ 100 กว่าปี ชาวบ้านมีมิตรไมตรี อีกทั้งยังมีกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมภายในชุมชน เช่น การทำวังกุ้งวังปู การพายเรือ การตกปลา การทำผ้ามัดย้อมและการเก็บชาใบคู่ เป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับธรรมชาติอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ชุมชนมีศูนย์การเรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวทางปรัชญาของพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) ที่สามารถนำมาปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิตได้อย่างมีความสุข กิจกรรมการท่องเที่ยวเหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวทุกรูปแบบ กล่าวโดยสรุปชุมชนสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพและได้รับความนิยมนของจังหวัดสมุทรสาครได้ ทั้งนี้ คนในชุมชนส่วนใหญ่ต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว ตลอดจนการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนทุกด้าน ไม่ว่าจะมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์และการติดตามประเมินผล รวมถึงคนในชุมชนได้รับองค์ความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามหลักวิชาการ ตลอดจนการประชาสัมพันธ์และการสื่อสารการตลาดโดยเฉพาะรูปแบบออนไลน์ทุกแพลตฟอร์ม

7. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) หน่วยงานภาครัฐให้การส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์แต่ละชุมชน

2) หน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์สื่อสารการตลาดการท่องเที่ยวชุมชนบ้านสันดาปอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

8.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) หน่วยงานภาครัฐจัดอบรมให้ความรู้คนรุ่นใหม่ในชุมชนให้ใช้สื่อสังคมออนไลน์หลากหลายแพลตฟอร์มเพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนบ้านสันดาปให้รู้จักอย่างแพร่หลาย

2) ชุมชนหาลูกค้าที่เป็นบริษัทองค์กรจัดกิจกรรม CSR และกิจกรรมเรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวทางปรัชญาของพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9)

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

1) ศึกษาการออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อเพิ่มประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติของชุมชนบ้านสันดาป อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

2) ศึกษาและออกแบบเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยว CSR ให้สอดคล้องกับบริษัทองค์กร

8. เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กมลชนก จันทร์เกตุ. (2560). *การจัดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ชุมชนเกาะยอ จังหวัดสงขลา*. สืบค้นเมื่อ 18 ธันวาคม 2565, จาก http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2017/TU_2017_5903010014_8197_8295.pdf

ชัยนุวัฒน์ ปูนคำปิ่น และ ชัยพงษ์ สำเนียง. (2555). *การท่องเที่ยวโดยชุมชน : การสร้าง ขยายเศรษฐกิจ และวิถีชีวิตท้องถิ่น*. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2562, จาก <https://prachatai.com>

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2547). *พฤติกรรมองค์กรและการจัดการตลาด*. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วารุณี มิลินทปัญญา, อุไรรัตน์ แยมชุตติ และอรนุช โพธิ์ไพจิตร. (2564). *แนวทางการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมสำหรับโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของชุมชนพันท้ายนรสิงห์ จังหวัดสมุทรสาคร*. สืบค้นเมื่อ 18 ธันวาคม 2565, จาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/neuarj/article/download/247931/170477>

วิฑูรย์ ทองฉิม. (2558). *การจัดการความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะลันตา จังหวัดกระบี่*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตรีัง. สืบค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม 2565, จาก <https://www.kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2010/10157/1/404539.pdf>

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่*

12. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2562 จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_news.php?nid=6420&filename=develop_issue.
- สุดถนอม ตันเจริญ. (2560). *การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. การประชุมวิชาการระดับชาติ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ครั้งที่ 1*. 16 มิถุนายน 2560. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2562 จาก <https://www.identity.bsru.ac.th/archives/3735>.
- องค์การบริหารส่วนตำบลพันท้ายนรสิงห์. (2562). *ประชากร*. สืบค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม 2565, จาก <https://www.pantainorasingh.go.th/public/list/data/index/menu/1144>
- องค์การบริหารส่วนตำบลพันท้ายนรสิงห์. (2564). *การร่วมสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลพันท้ายนรสิงห์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ครั้งที่ 1*. สืบค้นเมื่อ 18 ธันวาคม 2565, จาก https://pantainorasingh.go.th/public/list_upload/backend/list_3353/files_6502_1.pdf เปิดโอกาสการแจกกัน
- Tat review. (2561). *Tourism Go Local ชุมชนเติบโตใหญ่ เมืองไทยเติบโต*. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2019 จาก <https://www.tatreviewmagazine.com/article/tourism-go-local/>.
- _____. (2561). *การท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน*. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2562, จาก <https://www.tatreviewmagazine.com/article/cbt-thailand/>.
- _____. (2561). *เที่ยวโดยชุมชน วิถีไทย เก๋ไก้อย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวหรืออุตสาหกรรมท่องเที่ยวอยู่ใกล้ตัวกว่าที่คิด*. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2019 จาก <https://www.tatreviewmagazine.com/article/community-based-tourism/>

ภาษาอังกฤษ

- Chainuwat Poonkhampen and Chaipong Samniaeng. (2012). *Community-based Tourism: Building and expanding local economy and way of life*. Retrieved July 20, 2019 from <https://www.prachatai.com>.
- Cohen, J.M. and Uphoff, N.T. (1980). *Participation's Place in Rural Development: Seeking Clarity through Specificity*. *World Development* 8(3): 213-235. Retrieved May 2, 2022, from <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/0305750X8090011X>.
- Dickman, S. (1997). *Tourism: An introductory text*. Sydney, Australia: Hodder Headline
- Kamonchanok Chanket. (2017). *Sustainable Community Tourism Management: The Case Study of Koh Yor Community, Songkhla Province*. Retrieved December 18, 2022, from http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2017/TU_2017_5903010014_8197_8295.pdf
- Kokkhangplu, A. and Kaewnuch, K. (2021). *Importance and performance analysis on tourism components in the south of Thailand*. *Kasetsart Journal of Social Sciences* 42 (2021) 275–280. Retrieved <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/kjss/article/view/250922/170508>
- Middleton, V. T., & Hawkins, R. (1998). *Sustainable tourism: A marketing perspective*. Oxford, UK: Butterworth Heinemann, Routledge.

- Office of the National Economic and Social Development Council. (2019). *National Economic and Social Development Plan, Vol. 12*. Retrieved July 20, 2019 from https://www.nesdc.go.th/ewt_news.php?nid=6420&filename=develop_issue.
- Pantainorasingh Subdistrict Administrative Organization. (2564). *A joint public survey of the opinions of entrepreneurs and the satisfaction of tourists in the area of Panchayat Narsingh subdistrict. 1st Fiscal Year 2021*. Retrieved December 18, 2022, from https://pantainorasingh.go.th/public/list_upload/backend/list_3353/files_6502_1.pdf เปิดโอกาสการมีส่วน
- Phanthai Norasing Subdistrict Administrative Organization. (2562). *Population*. Retrieved May 12, 2022, from <https://www.pantainorasingh.go.th/public/list/data/index/menu/1144>
- Sudthanom Tancharoen. (2017). *Community-Based Tourism Management for Sustainable Tourism Development. National Conference on Management Faculty of Management Science Bansomdetchaopraya Rajabhat University. No. 1. June 16, 2017*. Retrieved July 20, 2019 from <https://www.identity.bsru.ac.th/archives/3735>.
- Sukhothai Thammarat University, Department of Liberal Arts. (2004). *Organizational Behavior and Market Management 2nd printing*. Nonthaburi: Sukhothai Thammarat University Press.
- Tat review. (2018). *Tourism Go Local. Growing community. Thailand is growing*. Retrieved July 20, 2019, from <https://www.tatreviewmagazine.com/article/tourism-go-local/>.
- _____. (2018). *Sustainable Community Tourism*. Retrieved on July 20, 2019, from <https://www.tatreviewmagazine.com/article/cbt-thailand/>.
- _____. (2018). *Travel by the community, Thai way of life, stylish and sustainable. Tourism or the tourism industry is closer than you think*. Retrieved July 20, 2019, from <https://www.tatreviewmagazine.com/article/community-based-tourism/>.
- Warunee Milinthapunya, Urairat Yamchuti and Oranuch Phopaijit. (2021). *Participatory Development Guideline for Historical Tourism Logistics of Phanthai Norasing Community in Samut Sakhon Province*. Retrieved December 18, 2022, from <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/neuarj/article/download/247931/170477>
- Witoon Thongchim. (2015). *Management of Tourism Cooperation by the Koh Lanta Community, Krabi Province. (Bachelor of Business Administration Thesis, Department of Tourism Management). Prince of Songkla University, Trang*. Retrieved May 12, 2022, from <https://www.kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2010/10157/1/404539.pdf>
- Yamane, T. (1967) *Statistics: An Introductory Analysis*. 2nd Edition, Harper and Row, New York.